

2018-09-14

Ert dnr:
U2018/02704/UH

Avdelningen för vård och omsorg
Sektionen för hälso- och sjukvård
Carin Renger, Michael Bergström
Avdelningen för arbetsgivarpolitik
Anna-Clara Olsson

Utbildningsdepartementet
10333 STOCKHOLM

En sexårig utbildning till läkarexamen

Sammanfattning

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) ställer sig positiv till de föreslagna förändringarna gällande en sexårig utbildning för läkarexamen. Det är av största vikt att läkarutbildningen i Sverige på ett tydligt sätt utgår från de problem och de arbetsuppgifter som den blivande läkaren har att hantera i morgondagens hälso- och sjukvård. De förändringar som föreslagits förväntas vara ett led i detta.

SKL vill dock framföra några synpunkter gällande förslaget:

- De förändrade målen i examensbeskrivningen gällande förmåga till interprofessionellt samarbete, ett hälsofrämjande förhållningssätt och etiska principer är positiva. När det gäller målet om att visa förmåga till förbättringsarbete/utvecklingsarbete är det viktigt att denna färdighet utvecklas tillsammans med andra.
- Det föreslagna målet i examensbeskrivningen om digitalisering är mycket välkommet. Det bör dock omformuleras något och placeras under rubriken, Färdighet och förmåga.
- När innehållet i utbildningarna formas är det av stor vikt att området psykisk ohälsa får ändamålsenligt utrymme för att säkra kompetens inom området hos framtida läkare.
- Förslaget om längre sammanhängande perioder av verksamhetsintegrerat lärande (ViL) som lyftes i betänkandet *För framtidens hälsa – en ny läkarutbildning* (SOU 2013:15) och i promemorian är positivt då det ger förutsättningar för studenterna att träna sina professionella färdigheter tillsammans med andra. För att optimera perioderna av ViL krävs en nära samverkan kring planeringen, mellan lärosäte och landsting och regioner.
- Finansieringsförslaget för den tillkommande terminen på utbildningen behöver förändras så att det blir en betydligt jämnare fördelning mellan lärosäten och landsting och regioner. Förslaget är baserat på den finansiering som gäller för dagens utbildning. I den nya läkarutbildningen är en av förändringarna längre sammanhängande perioder av ViL vilket kräver mer av landsting och regioner.

SKL tillstyrker att det görs en examenstillståndsprovning för att examensrätt ska erhållas för den nya läkarutbildningen.

Sveriges Kommuner och Landstings synpunkter

Nya och ändrade mål i examensbeskrivningen

Hälso- och sjukdomspanoramata och sjukvårdens organisation är under förändring, fler lever längre och fler har många kroniska sjukdomar samtidigt. Därtill sker en strukturförändring med satsningar på en nära vård och mer centraliserad högspecialiserad vård. Utifrån det har landsting och regioner en gemensam syn på behovet av baskompetens inom vården. Det handlar om att:

- ha förmåga att verka i nya vårdmiljöer med digitalisering som verktyg och stöd
- kunna arbeta i team med och för patienterna
- utveckla en god kommunikationsförmåga och
- ha ett hälsofrämjande förhållningssätt.

SKL är i stort positiv till de föreslagna förändringarna i målbeskrivningarna. Det är viktigt att utbildningen av läkare utgår från de uppgifter den blivande läkaren ska hantera i morgondagens hälso- och sjukvård.

Målet som handlar om användning av digitala hjälpmedel är därför viktigt och SKL välkomnar att det nu föreslås finnas med i examensbeskrivningens mål. En viss omformulering skulle förbättra det ytterligare då det inte räcker att ha kunskap och förståelse kring digitalt stöd. För att utöva yrket i en alltmer digitaliserad vård i nya vårdmiljöer och dess omvärld krävs både färdighet och förmåga för ändamålet. Detta mål behöver därför placeras under rubriken, Färdighet och förmåga, och omformuleras till *att visa förmåga att arbeta i nya vårdmiljöer med stöd av digitala verktyg*.

SKL tillstyrker de föreslagna förändringarna gällande målen som rör förmåga till interprofessionellt samarbete, ett hälsofrämjande förhållningssätt och etiska principer. Att ha förmåga att arbeta tillsammans med andra i team, tillsammans med patienten, med andra professioner och över organisatoriska gränser är avgörande för en god och nära vård. Detta behöver tränas tillsammans och träningen börjar under utbildningen. Förmåga att arbeta tillsammans gäller även förbättringsarbetet.

Den psykiska ohälsan i samhället har ökat under de senaste åren och är idag den vanligaste orsaken till sjukfrånvaro. Samtidigt ökar efterfrågan på vård och behandling mot psykisk ohälsa. Hälso- och sjukvården kommer framgent att ha en central roll med att främja psykisk hälsa och förebygga psykiatriska sjukdomar. Det är därför av stor vikt att området psykisk ohälsa ges ändamålsenlig plats i grundutbildningen. En nyexaminerad läkare behöver kunna hantera akuta allvarliga

psykiatriska tillstånd såväl som lindrig och måttlig psykisk ohälsa av den typ som idag hanteras inom primärvården .

Konsekvenser för landsting och regioner

Förslaget som lades fram i betänkandet För framtidens hälsa – en ny läkarutbildning (SOU 2013:15) om längre sammanhängande perioder av verksamhetsintegrerat lärande (ViL) är positivt då det ger förutsättningar för studenterna att träna sina professionella färdigheter tillsammans med andra. För att optimera ViL perioderna behöver dessa planeras i nära samverkan mellan lärosäte och landsting och regioner.

De längre ViL perioderna kommer att förändra utbildningen vilket kommer att påverka verksamheterna och kräva mer handledning och annat stöd för lärande jämfört med befintlig utbildning. Den nya förlängda utbildningen kommer även att utgöra underlag för legitimation vilket medför att mer träning behövs före examen, träning som med nuvarande system görs till stor del inom allmäntjänstgöringen (AT).

Finansieringsförslaget för den extra terminen behöver därför ses över. Den beräkning som gjorts är baserad på dagens utformning av utbildningen och en förändrad utbildning med längre sammanhängande perioder av ViL kommer att kräva mer av verksamheterna finansierade av landsting och regioner. I förslaget som presenteras går huvuddelen av de ökade medlen till lärosätena. SKL delar inte bilden att kostnadsökningen är större på universiteten för den tillkommande terminen. Det borde göras en betydligt jämnare fördelning av medel mellan lärosäten och landsting och regioner. Därtill kan kostnadsökningen komma tidigare än beräknat då många lärosäten troligen kommer att ge studenter som påbörjat sin utbildning före juli 2020 möjlighet att examineras enligt den nya målbeskrivningen.

Ikraftträdande och övergångsregler

Den sexåriga utbildningen för läkarexamen har nya och reviderade examensmål och det verksamhetsintegrerade lärandet ska förändras. Det medför att lärosäten behöver förändra sin verksamhet för att studenterna ska nå målen och landsting och regioner kommer att bidra på ett annat sätt än idag. SKL tillstyrker därför att det görs en examenstillståndsprövning för att examensrätt ska erhållas för den nya läkarutbildningen. I samband med examenstillståndsprövningen är det angeläget att Universitetskanslersämbetet även bedömer hur lärosätet samverkar med avnämarna kring planering av utbildningarna och framförallt hur lärosätet samverkar med landsting och regioner som ska medverka i utbildningen, då särskilt kring förutsättningar för verksamhetsintegrerat lärande.

Sveriges Kommuner och Landsting

Lena Micko
Ordförande